

Zuidelijke fietslus vanaf station Winschoten: volledige route 48 km., verkorte route 32 km.

Treinstation Winschoten ligt aan de Stationsweg. Sla rechtsaf langs de bushaltes en vervolgens rechtsaf de spoorwegovergang over en de Blijhamsterweg op. Die weg rijd je uit, rechtdoor over de rotonde en bij de rotonde met het Shell benzinstation oversteken naar het fietspad aan de overkant. Bij Winschoterhogebrug de brug over en het fietspad vervolgen tot Blijham. Daar steek je de autoweg over en kom je op de Bouwteweg. Linksaf, de Hoofdweg oversteken naar de parallelweg van het Oosteinde. Je steekt de Oosterstraat over, blijft op de parallelweg. In Blijham woont de dichter Willem Jan van Wijk. Uit zijn dichtbundel Keelpost, Uitgeverij Passage Groningen 2016:

Daglicht

*De dag geboekt
en meest geteld
nota lettergreep
en hoe lang
het ook alweer*

*Vooraf gezocht
de naam het jaar
en of het winter was
want dik geduffeld
kwam een buurkind langs*

*En wat je vond
de brief zo lief
vol perk en slingerpad
zo wild de woeker later
netel distel zevenblad.*

In Voorwold rechtsaf de Voorwoldweg op. Verderop heet die Nummerlaan. Je rijdt rechtdoor tot de boerderijen van Lutjeloo waar je linksaf buigt met de weg mee. De brug over de Westervoldse Aa passeren en je bent bij de Kompenkolk, die je ziet als een opvallende bomengroep. **Als je de verkorte route wilt rijden, ga dan bij de wegwijzer vòòr de Kompenkolk linksaf richting Bellingwolde. Verderop in deze beschrijving staat aangegeven waar je weer in kunt haken op de beschrijving.** Als je de lange route volgt ga je rechtsaf, de zandweg met links een betonnen fietspad. Rechts het natuurgebied de Gaast, je rijdt door tot de molen waarover Ids Vlieg, dichter te Wedde, schreef:

Molen Weddermarke

*Jij zwaait naar het oosten en het zuid.
Als windmolen de tijd ver voor je uit.
Ik laat mijn haren losjes waaien
als jouw vier wieken vrolijk draaien.*

*Jouw wielen draaien in en om elkaar.
Jij doorstaat alle getijden van het jaar.
Het water, door je vizel voortbewogen
om het lage land weer op te drogen.*

*Het witte sterretje voor de hoge zolder
overziet de tevreden Weddermarke polder.
Met armen uit elkaar loop ik te dansen,
te draaien, te zwaaien en met jou te sjansen.*

Vanaf de molen neem je rechts de fietstunnel, aan de andere kant kom je uit bij camping Wedderbergen. Rij de weg uit, dan linksaf de Wedderbergenweg op. Verderop heet die weg Markeweg en je bent dan al in de dorpskom van Wedde. In Wedde woont de dichter Dieneke Bronsema, van haar het gedicht

Mörgen

*As ik allaint vandoag nog had
en mörgen nait bestond
den zol ik nog ain keer zegg'n da'k die mis
en dat mien wereld 'n stukje klainer is
zoals 't was veurda'k die vond*

*As ik allaint vandoag nog had
den kon 't mie ook niks scheel'n
dast doe nait hetzelfde vuilst
dast mie zo veur 'n aander ruilst
den kon ik dat wel veel'n*

*Want mörgen zol den nait bestoan
en huufde ik nait tou te zain
houst doe rusteg verder gaist
ondanks dast doe zeker waitst
dat ik hier achterblief, allain*

*Mor mörgen wordt toch weer vandoag
dus zeg ik niks, ik hoal mie stil
ik wens die weer ain mooie dag
en dast mor alles vinden magst
wat ik ook zo groag hebb'n wil*

In Wedde rijd je rechts om het parkje heen naar de kerk, je neemt de Kerkstraat en vervolgens de Schoolstraat. Op de Hoofdweg is het rechts naar de Wedderburcht. De route gaat linksaf op de Hoofdweg en direct weer rechtsaf de Hoenderkamp in. Deze rijd je rechtdoor uit en dan linksaf de Esweg op. De Esweg mondt uit in het Karel Schenkpad. Dat rijd je helemaal uit tot we weer op de Hoofdweg bent, parallel aan de autoweg. Over de Hoornderbrug direct rechtsaf de Westeweg in, een zandweg met fietsspoor ernaast. Aan het einde kun je rechts naar de Giezelbaarg, die je ziet als een opvallende bomengroep. Deze berg heeft een lugubere geschiedens met terechtstellingen door de heren van de Wedderburcht en heksenverbrandingen. De route gaat linksaf de Meienweg in. Die weg wordt rechtdoor de Veelerweg. Blijf de Veelerweg linksom volgen. Links zie je Veelerweg 12, Erve Hackeling, liggen. Hier heeft Roel van Duijn, Amsterdams Provo-raadslid en voorman van de Kabouterbeweging, vijf jaar met zijn vrouw Josti geprobeerd als boer een bestaan op te bouwen. Hij beschrijft dit in zijn boek *De waarheid is een koe* Copyright C 1982 Roel van Duijn en Meulenhoff bv Amsterdam.

Josti hield wel haar dagboek bij. 'Voor je gevoelens moet je de tijd nemen,' zei ze.

Soms dacht ik dat ik dacht: Als jij de gevoelens bijhoudt hoef ik dat niet meer te doen. Dan is dat jouw taak. Net zoals jij kaas maakt en ik de koeien melk.

Eens zat zij te spinnen en ja, te mijmeren – misschien wel uit het raam te kijken. Een verdieping hoger, vlak boven haar hoofd, was ik, haar man, aan het timmeren. De slaapkamer moest af en hij sloeg de spijker krom, verdomme. Het was nog voor de geboorte van Olmen. 'Computer!' gilte zij, 'hou op! Kom naar beneden.' 'Het moet vandaag klaar!' donderde hij door het plafond. 'Robot!' foeterde Josti. Had ik geen gevoelens meer?

'Ja maar, die dingen moeten toch gedaan? Ik moet me werkelijk zo inspannen om niets te vergeten en te zorgen dat de map met onbetaalde rekeningen niet te dik wordt,' antwoordde ik haar in gedachten.

'Dan gaan we maar failliet,' hoorde ik haar stem. 'Als er dan helemaal geen warmte is kan het me gestolen worden.'

'Ja, maar ik hou toch van je?'

'Staat dat ook op je werkljstje? Het is allemaal zo indirect als de pest.'

Kan zij niet aanvaarden dat ik mijn gevoelens uit door het bedrijf op te bouwen? Samen met haar?

'Heb jij al gezien hoe mooi rond de maan is vanavond? Nee, dat had jij niet gezien, want jij zat te denken...'

'Ja. Dat we morgen antivries moeten kopen. Anders bevriest de trekker en kunnen we een nieuwe kopen.'

Ik heb een managersbewustzijn. Ik heb geen tijd voor gevoelens.

'Maar je slaat de koeien als je ongeduldig bent! Dat is je gevoelens afreageren op een weerloos dier!' Ik krimp in elkaar.

Zo ben ik niet!

Ik spring op en wil de weegschaal grijpen om hem kapot te gooien maar aangezien die zeventienhonderd gulden gekost heeft pak ik een stoel en sla die op de grond stuk.

Rij de Veelerweg in al zijn bochten uit tot het einde, bij bakkerij Leta. Daar linksaf en direct weer rechtsaf, onder het viaduct door en de Venneweg op. Die rijd je helemaal uit tot je bij het Tijdenskanaal bent. Aan de overkant rechts ligt Veelerveen. Om de route te vervolgen blijf je aan deze kant van het kanaal, linksaf de Loosterweg in. Bij de molen blijf je op de Loosterweg richting Vriescheloo. Bij de wegwijzer richting Bellingwolde sla je rechtsaf, de Veelerscheiding in. Kort voordat je weer bij het kanaal bent zie je links een doodlopende Bisschopsweg het bos in gaan. Sla de Bisschopsweg in en rij steeds rechtdoor. De weg wordt een smal spoor. Wanhoop niet, rij steeds maar rechtdoor. Voor de sfeer een gedicht van Rita Smits, dichter uit Sellingeren.

*In het westerwoldse wold
in het westerwoldse duister
hoor je hoor je dat gefluister?*

*In de zinderende hitte van
het westerwoldse bos
zweven zeven heksen los*

*gierend suizend door het woud
zeven heksen eeuwen oud
met hun rimpelige handen*

*monden zonder kies of tanden
zwieren zij tussen de bomen
hoge hoed en zwarte rok*

*pijsnel op hun eikenstok
bij de poel gevuld met kwaad
voeden zij hun heksenhaat.*

*Strooiend met zwart toverkruid
bij het volle licht van Maan
is het met de rust gedaan.*

*Zoevend, zwevend
zeven heksen op een rij
brouwen dikke kollenbrij.*

*Langzaam als de nacht vervaagt
worden zij door Licht verjaagd
tot aan Gene Zijde.*

*Als de avond nader kruipt
duister snel 't wold insluit
zweven weer de heksen.*

*In het westerwoldse wold.
In het westerwoldse duister
hoor je, hoor je het gefluister.*

Steeds maar rechtdoor blijven rijden over dat spoor. Uiteindelijk wordt het weer breder, een weg met betonplaten gaat eerst links en dan rechts, en je bent terug in de bewoonde wereld, op de Dorpsstraat van Vriescheloo. Deze rechtdoor volgen en daarna rechtdoor verder over de Bisschopsweg, die hier keurig geasfalteerd is. Rechtdoor naar de Kompenkolk, op de asfaltweg blijven en voorbij de kolk bij de wegwijzer richting Bellingwolde rechtsaf het fietspad op. **Als je de verkorte route rijdt kun je hier inhaken op de beschrijving.** Dit is een lang fietspad dat je helemaal uitrijdt. Het komt uit op de Zuidwending in Bellingwolde. Aan het einde linksaf de Hoofdweg op. Over de brug en over de kruising met de autoweg blijf je de Hoofdweg door Bellingwolde volgen. Dit is ook weer een lang stuk. Als je links de kerk ziet ga je rechtsaf de Kerkweg in, richting De Lethe. Aan het einde de Lethebrug over en aan de andere kant linksaf, de Kanaalweg O.Z. Je bent nu in De Lethe, zie het gedicht van de dichter Sjoerd Visser uit Sellingen.

*De Lethe
heeft een verhaal
tussen de grens
en het Tijdenskanaal
een taartpunt
steeds smaller
tot aan Wymeesterbrug
en stug
weerstand biedend
met een flèche en redoute
schansen in het land
dat zich verdedigen moet
tegen oosterburen
smokkelaars turen
of hun pad door het moeras*

*naar Dünebroek veilig was
er zijn grote huizen
die staan te dromen
tussen de bomen
en achter de Veendijk verstopt
wordt een zonnepark
tegen de grens aan gepropt
veel natuur
een mooi gebied
dus niet vergeten:
De Lethe*

Blijf doorrijden langs het kanaal. Waar je rechts de Batterijweg ziet aangegeven kun je een wandeling maken naar de beide aarden schansen uit het gedicht. De route loopt door tot de Wymeesterbrug. Rechts is de grensovergang naar Duitsland, de route gaat linksaf de brug over langs de bochtige Wymeesterweg, door Lutje Ham en dan linksaf. Aan het einde rechts de Oudeschanskerweg op. Het fietspad ligt aan de overkant en loopt een heel stuk van de weg af langs de bosrand. Daarna het fietspad rechts van de Oudeschanskerweg nemen. Schuin links de weg oversteken naar de Voorstraat. Je rijdt nu Oudeschans in. Blijf op de Voorstraat totdat je rechts het Schanspad ziet. Sla dat in, je komt dan uit op het Doodenbastion, het bolwerk in de schans dat dient als begraafplaats. Rechts achter vind je de grafzerk van Filippus de Korte, over wie de dichter Simon van Wattum dit gedicht schreef:

Op 't kerkhof van de Oude Schans

*Zo vlak voor Pasen dwalend over 't kerkhof van de Oude Schans
wijst mij de kapitein der infanterie Filippus de Korte
die leefde van 10 juni 1794 tot 10 augustus 1864
de verende zachtheid van het pas gemaide gras
en het verre uitzicht rondom de hooggelegen dodenakker.*

*Hij was een moedig man, geen roestvlek aan de lans,
hij stiet nadat hij zelf gewond ter aarde stortte
bij Waterloo drie Fransen door het hart en hij bevestigt,
de ridder in de militaire Willemsorde vierde klas
zelfs in zijn dood lag hij er niet van wakker.*

*Teruggekeerd, zijn linkerbeen een ronde stok
die goede diensten deed bij het aardappel poten
riep hij bevelen over de verdediging van 't land
maar niemand hoorde meer de stem van de officier
in achttien-achttien werd de Bellingwolder schans gesloopt.*

*Hij streelde 's nachts als 't dorpje sliep de wapenrok
en wiede daags op d'ene knie de bonen en de krotten
maar 's avonds leefde hij naar oude trant,
sprak Frans en Duits en dronk drie liters bier,
een oude vos het vel nog net niet afgestroopt.*

*Zo werd hij zeventig en vond zijn eigen Waterloo
doordat hij in de stal uitgleed op 't losse stro
en stierf, z'n hoofd tegen de stenen trog,
nog voor hij de hardschilde bonen had geogst
of iemand wist die nu de wapenrok moest erven.*

*De vaandrig sprak: Hij kreeg z'n orde niet cadeau,
hij was een kerel uit één stuk, een boer, en toch,
manschappen, het militèèr had hij van al het hoogst.*

*De schoten knallen. Wij allen moeten sterven,
maar toch.... De vaandrig sprak, De Korte, of de wind misschien.*

*In het dorp staat een man zijn huis te verven
en uit een open raam joelt de radio van ik heb niks gezien.*

Terug naar de Voorstraat en de route vervolgen. De Voorstraat wordt Poortweg en als je buiten Oudeschans bent Uiterdijksweg. Je fietst de Westerwoldse Aa over, naar twee boomgroepen waar de weg een bocht naar links maakt. Precies daar neem je links omhoog het fietspad de dijk op. Hier lag vroeger het dorpje Draaierij. Blijf dit fietspad langs de Pekel Aa volgen. Bij het gemaalgebouwtje blijf je rechts het fietspad volgen. Rechtsaf de brug over en op de andere oever linksaf. Je ziet de fabrieksschoorsteen van Winschoterhogebrug. In die richting blijf je rijden. Bij de brug rechtsaf naar de rotonde met het Shell benzinestation. Ga vòòr die rotonde het fietspad links op en steek de weg over. Je rijdt nu weer even op de Blijhamsterweg richting Winschoten, maar je neemt de eerste afslag links. Een doodlopende weg maar niet voor fietsers. Neem het fietspad rechts. Je passeert nu de Hogebrugschans en fietst daarna weer op de dijk met het water links. Rechtsaf komt er een fietspad met wildroosters door natuurgebied Tusschenwegen. Ga dat in en rijd het pad met al zijn bochten uit totdat je op het fietspad naast de autoweg Zuiderveen bent. Daar rechtsaf, de rotonde over en het Zuiderveen verder volgen. Rechtsaf de Garst in en deze volgen tot over het spoor. Dan rechtsaf de Stationsweg op waar je weer terug bent bij treinstation Winschoten.